

Zelf Cremer Worden

Ik ben van 1963, en als ik dezelfde wonderlijke en fenomenale talenten en gaven zou hebben bezeten als Jan Cremer, dan had ik zonder blikken of blozen kunnen zeggen dat ik in mijn eerste en tweede levensjaar *Ik Jan Cremer* (1964) en *Ik Jan Cremer 2* (1966) moeiteloos en met rode oortjes had gelezen. Maar zo was het niet. Beide delen stonden bij ons thuis in de boekenkast, maar op de hoogste plank en dus buiten het bereik van nieuwsgierige kinderen.

Op mijn dertiende ging ik op een stoel staan en pakte deel één uit de kast. Op mijn veertiende had ik een groeispurt doorgemaakt en hoefde ik alleen nog maar op mijn tenen te staan om deel twee van die hoogste plank te pakken. Op mijn vijftiende was ik de held van de klas omdat ik mijn klasgenoten kon vermaken met het navertellen van allerlei smeuiige en sensationele verhalen uit *Ik Jan Cremer*. In die tijd wás je op school iemand als je bepaalde boeken eerder dan anderen had gelezen. Bij het vertellen over de avonturen uit *Ik Jan Cremer* was het alsof Cremers mythe automatisch ook een beetje op jezelf afstraalde. Variërend op de dichtregel van Willem Kloos durf ik nu op te biechten: op mijn vijftiende was ik, zoals zovelen, Jan in het diepst van mijn gedachten. Achteraf gezien was ik de initiator én enig deelnemer van de cursus Zelf Cremer Worden. In mijn beleving slaagde ik met vlag en wimpel.

In 2008 mocht ik, in de Supperclub in Amsterdam, bij de presentatie van *Ik Jan Cremer 3* de schrijver toespreken en hem nota bene ook nog eens het eerste exemplaar uitreiken. Ik dacht terug aan mijn klasgenoten van toen: hier hadden ze bij moeten zijn! Maar ze waren er niet bij – en ikzelf wel. Soms mag je misschien een cliché gebruiken om een bepaalde ervaring te beschrijven – hier komt het mijne: iemand moest even in mijn arm knijpen om mij ervan te vergewissen dat dit toch echt geen uitgestelde puberdroom was maar sensationele werkelijkheid: deel 1 en deel 2 had ik verslonden en had ik ‘gebruikt’ om aanzien en heldendom op school te vergaren – maar deel 3 mocht ik ten doop houden in bijzijn van de levende mythe zélf! Sterker: met die heel kleine rol van mij werd ik zowaar een beetje onderdeel van die mythe – op z’n minimaalst natuurlijk hè, alles in proportie.

In de weken na de presentatie van deel 3 hield ik de recensies in dag- en weekbladen nauwgezet bij. Wat opviel was het giechelinge ongeloof van sommige recensenten. Duizelingwekkend, al die avonturen in de VS, al die romances en vriendschappen met beroemde wereldburgers – maar was het niet allemaal Cremeriaans overtrokken en kwamen die ontmoetingen en avonturen niet allemaal uit de duim van de wereldveroveraar die toch ook altijd de opgeschoten jongen uit Enschede is gebleven? Ik vond die scepsis wel opmerkelijk. Lezend in alle drie de delen denk je soms: aandikken, ja – bij gelegenheid. Maar compleet uit de duim zuigen? Mwah, nee. De overdrijving en de hyperbool zijn typische Cremer-stilmiddelen. Maar iekken? Dat lijkt me niet des Cremers

niet hetzelfde voorrecht was gegund. Uit veel documenten blijkt indirect de authenticiteit van vele avonturen, vriendschappen en ontmoetingen. Neem Jans adressenboekje uit zijn Newyorkse jaren. Daar zie je, compleet met adressen en telefoonnummers, heel wat namen voorbijkomen die een rol speelden of dan toch even voorbijkwamen in deel drie. Warhol. Nico. Edie Sedgwick. Maar ook: Brian Jones, Ursula Andress, Jane Holzer, en de kunsthandelaar en vertrouweling van Andy Warhol, Henry Geldzahler. En over Warhol gesproken: wat te denken van de *personal invitation* voor een feest, gegeven door mister Pop Art zelve? Het is door Cremer allemaal bewaard en opgeslagen, niet eens zozeer als 'bewijsmateriaal' – wat heeft onze held tenslotte nog te bewijzen, nietwaar? - maar vanwege Cremers toewijding aan de mythe die hij toen al, in de jaren zestig, was geworden: hij bewaarde het allemaal niet voor zichzelf, maar meer voor óns, opdat wij later – en later is nu - inzicht zouden kunnen krijgen in de details en bijzonderheden omtrent die mythe.

De bouwstenen van die mythe zullen nu voor even, gedurende de veiling, tastbaar en bereikbaar zijn. Om die reden is de veiling van al deze Cremer-memorabilia meer dan een buitenkansje voor de liefhebbers en bewonderaars: met de openbaarmaking van deze bouwstenen van de mythe die Cremer is, worden we in de gelegenheid gesteld om, hoe bescheiden en minimaal ook, tóch een beetje onderdeel te worden van die mythe.

Joost Zwagerman